

Drievoudige moord te Bilthoven

eveneens een gevangenisstraf van 12 jaar. Sono werd bijgestaan door mr. E.J. Dommering te Amsterdam.

Op 3 januari 1932 vertrok het stoomschip *Marnix van St. Aldegonde* van Amsterdam naar Batavia met aan boord de heer Soeparwi en de in loden kisten verpakte stoffelijke overschotten van zijn vrouw en zijn twee zonen.

Over of van, zowel de heer Soeparwi als Sono heb ik nooit meer iets vernomen. Ik herinner mij wel dat ik gedurende een aantal weken

na deze gebeurtenis niet alleen meer naar bed durfde en mijn moeder, die op 7 februari van mijn zusje beviel, mee naar boven moest en bij mij bleef zitten tot ik in slaap viel. U begrijpt dat deze gebeurtenis in de buurt nog lang onderwerp van gesprek is geweest. En ik herinner mij, dat ik gehoord heb dat Sono nog voor de Tweede Wereldoorlog vrij gelaten zou zijn.

¥ ¥ ¥ ¥ ¥

DE LEYEN, DEEL 7

Lies Haan-Beerends

In deel 5 verhaalde ik de perikelen die zich tijdens de raadsvergadering van 27 juni 1974 voordeden. Na een zeer lange vergadering werd uiteindelijk door de raad het Bestemmingsplan De Leyen 1974 goedgekeurd.

In deel 6 heb ik u verteld over de bouwactiviteiten in de Leyen in de periode 1974-1977.

In deze aflevering zal ik u vertellen wat zich afspeelde voordat dit bestemmingsplan officieel van kracht werd.

Het college van B. en W. van De Bilt zond 30 september 1974 een brief met diverse bijlagen

aan Gedeputeerde Staten van Utrecht. Die brief had als onderwerp het besluit van de Biltse gemeenteraad betreffende de Leyen. Gedeputeerde Staten lieten in hun brief van 12 maart 1975 weten dat het onderzoek in zake het desbetreffende raadsbesluit nog niet zover was gevorderd, dat er een besluit genomen kon worden. De beslissing werd zes maanden verdaagd. Bij de provincie waren veel bezwaarschriften binnengekomen naar aanleiding van het bestemmingsplan. In een brief van 30 juli 1975 deelden Gedeputeerde Staten aan B. en W. mee

dat, diegenen die bezwaarschriften hadden ingediend, uitgenodigd werden om maandag 1 september 1975 naar het Provinciehuis te komen. Er zou een openbare vergadering worden gehouden, waarbij men de mogelijkheid kreeg de bezwaren nader toe te lichten. Het college van B. en W. werd uitgenodigd daarbij aanwezig te zijn,

zodat men het eigen standpunt kon verduidelijken. Verder werden uitgenodigd de werkgroep Milieubeheer Maartensdijk, de stichting Stichtse Milieufederatie uit Doorn, de stichting Groenekans Landschap uit Groenekan, de afdeling Bilthoven van de Nederlandse Jeugdbond voor Natuurstudie, de hoofdingenieur-directeur voor de Landinrichting in de provincie Utrecht en diverse andere instellingen en particulieren.

Burgemeester mr. A.A. Goldberg en de heren J. Schoonderbeek (gemeentesecretaris)

en J. Hoornaar (chef afdeling Planologie en Openbare Werken) woonden bedoelde vergadering namens de gemeente bij. Tijdens de vergadering werd het standpunt van het Biltse gemeentebestuur uiteengezet. Er was in de gemeente nog steeds een grote behoefte aan woonruimte, ook premie-koopwoningen.

*Iepenlaan 1-47. Bejaardenwoningen.
(Foto Hans Haan 2006)*

Er waren zeer veel gegadigden voor de geplande 165 premie-koopwoningen in de Leyen. Aangehaald werd dat op de hoorzitting van 23 mei 1975 betreffende het bestemmingsplan Jan Steenlaan al geconcludeerd was, dat het

realiseren van 900 woningen tot en met 1980 nauwelijks voldoende was om in de woningbehoefte van Biltse woningzoekenden te voorzien. Als er slechts 900 woningen zouden mogen worden gebouwd (waarbij de 271 al gebouwde woningen in de Leyen waren inbegrepen), dan zou dat betekenen dat er in

het plan Jan Steenlaan tot 1980 geen enkele woningbouw zou kunnen plaatsvinden. Het bestemmingsplan Jan Steenlaan was echter op 25 juni 1975 gedeeltelijk goedgekeurd. Er was toestemming verleend om 57 premiewoningen en een eerste kwantum van 60 woningen in de vrije sector te realiseren. Het door de gemeente

ingediende plan had echter maar gedeeltelijke goedkeuring verkregen van Gedeputeerde Staten. Er mochten maximaal 60 woningen per jaar in de vrije sector worden gebouwd, dit gezien het inwonertal van De Bilt en de sociale gelaagdheid van de Biltse

bevolking. B. en W. waren het eens met die zienswijze, maar het betekende huns inziens ook dat de behoefte aan sociale woningbouw afzonderlijk benaderd diende te worden. De Provinciale Planologische Commissie (PPC)

had zich betreffende de Leyen akkoord verklaard om gefaseerd maximaal 225 woningen per twee jaar te realiseren. Volgens de provinciale commissie was de noodzaak van bouwen in het noordwestelijk deel van de Leyen door de gemeente niet voldoende aangetoond. Ook was de Biltse gemeenteraad volgens de commissie

niet unaniem overtuigd dat bebouwing van het noordwestelijke deel gewenst was. Tevens vond de commissie enkele uitgangspunten te vaag, bijvoorbeeld voor wat betrof de vermelde aantallen te bouwen woningen ten behoeve van sanering, daling van de gemiddelde woningbezetting

*Prunuslaan voorheen Rietveldlaan. Atelierwoningen.
(Foto Hans Haan 2006)*

en het aanhouden van een woningreserve. De commissie zou dan ook adviseren om goedkeuring te onthouden aan het noordwestelijk plandeel, evenals aan een klein deel gelegen aan de westelijke kant van het

bestemmingsplan De Leyen 1974.

De burgemeester weerlegde de gemaakte bezwaren. Ook de Biltse gemeenteraad wilde het bosgebied, gelegen in het noordwestelijk deel, zoveel en zolang mogelijk sparen. De burgemeester verzocht dan ook met klem het gehele plan goed te keuren, vooral gezien het feit dat er in de Leyen voor 90% sociale woningbouw gerealiseerd zou worden. Bovendien zou er telkens een kritische analyse betreffende de woningbehoefte worden opgesteld. Wat de bij de provincie ingediende bezwaarschriften betrof, merkte hij op dat die inhoudelijk grotendeels overeenstemden met de bezwaarschriften die bij de raad waren binnengekomen. Ten aanzien van die bezwaren bleef het standpunt van De Bilt ongewijzigd. Men achtte de bezwaren ongegrond. Gedeputeerde Staten volgden echter het advies van bovengenoemde commissie. Zij zonden op 1 oktober 1975 een brief aan het college van B. en W. waarin vermeld stond dat het bestemmingsplan De Leyen 1974 maar gedeeltelijk was goedgekeurd.

In een brief van B. en W., gedateerd 11 november 1975, gericht aan de Biltse gemeenteraad, staat het volgende geschreven: "...Afgezien van enige gedeelten uit de bij het

plan behorende voorschriften is goedkeuring onthouden aan het gebied (ca. 5 ha), ten aanzien waarvan in de voorschriften is bepaald, dat ons college niet tot uitwerking overgaat dan na daartoe verkregen machtiging van de raad. Nu uw raad door het maken van dit voorbehoud te kennen heeft gegeven, dat het op dit moment nog niet geheel zeker is of het bewuste plangedeelte voor bebouwing in aanmerking zal komen, zijn er naar het oordeel van Gedeputeerde Staten thans onvoldoende redenen aanwezig om daar de woningbouw te laten prevaleren boven het behoud van de landschappelijke en natuurwetenschappelijke waarden. Bovendien zijn Gedeputeerden Staten de mening toegedaan, dat de bepaling in de planvoorschriften, waarbij de opdracht tot uitwerking wordt gebonden aan een voorafgaande machtiging van de raad, om formeel-juridische redenen niet kan worden gehandhaafd. ...Door het onthouden van goedkeuring aan bedoeld plangedeelte zijn Gedeputeerde Staten tevens tot op zekere hoogte tegemoet gekomen aan de door de Werkgroep De Leyen ingediende bezwaren, hetgeen heeft geresulteerd in een gedeeltelijke gegrondverklaring van het bezwaarschrift." De Werkgroep de Leyen had Gedeputeerde Staten per brief van 9 mei 1974 verzocht om de

argumenten van de gemeenteraad betreffende de bezwaren van de werkgroep tegen de vrije sectorbouw in het plan Jan Steenlaan 1973 niet ontvankelijk te verklaren. De werkgroep zou liever een totaalplan opstellen, een plan betreffende de Leyen én de Jan Steenlaan. In een dergelijk totaalplan zou de verhouding 40% woningwet-, 40% premie- en 20% vrije sector bouw aangehouden moeten worden. Als men nu de twee plannen bekeek dan werden die percentages voor het hele gebied niet gehaald, daar er in het plan Jan Steenlaan geen woningwetbouw gerealiseerd zou worden. Voor eerder bedoelde hoorzitting van 23 mei 1975 had de werkgroep wederom een pleitnota geschreven, waarin de bezwaren werden uiteengezet.

B. en W. waren, zoals blijkt uit hun brief van 11 november 1975, de mening toegedaan dat men het besluit van Gedeputeerde Staten tot een gedeeltelijke goedkeuring van het bestemmingsplan De Leyen 1974 voor kennisgeving diende aan te nemen. Men zou het door de gedeputeerden genomen besluit niet aanvechten.

Op 4 december 1975 vaardigde burgemeester Goldberg een openbare kennisgeving uit, waarin

het besluit van Gedeputeerde Staten werd uiteengezet. Het besluit kwam, samen met het bestemmingsplan De Leyen 1974, met ingang van 5 december 1975 ter inzage te liggen.

Gedurende een maand kon tegen de beslissing van Gedeputeerde Staten bij de Kroon beroep worden ingesteld door:

a. degenen die zich tijdig met bezwaren zowel tot de gemeenteraad als tot Gedeputeerde Staten hadden gewend

b. degenen die tijdig bij Gedeputeerde Staten bezwaren hadden ingediend tegen de wijzigingen, welke bij de vaststelling van het plan in het ontwerp waren aangebracht

c. een ieder die bezwaren had tegen het door Gedeputeerde Staten onthouden van goedkeuring aan een gedeelte van het plan.

De beroepschriften dienden te worden gericht aan H.M. de Koningin en konden worden ingediend bij de minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening.

Gedeputeerde Staten berichtten B. en W. op 23 januari 1976 per brief welke stukken het college ten behoeve van de Raad van State diende op te sturen. Die zouden worden doorgestuurd naar de Afdeling voor Geschillen van Bestuur van de Raad van State en naar de minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening.

Een langdurige procedure volgde. Er werden wederom veel bezwaarschriften ingediend, meestal door dezelfde personen en instanties die al eerder bezwaren hadden geuit.

In een brief van 18 maart 1976, gericht aan de Griffier der Staten van Utrecht, gaven B. en W. hun commentaar op de diverse bezwaren.

Bij die brief waren ook de in de brief van 23 januari gevraagde stukken gevoegd.

Gedeputeerde Staten van Utrecht stuurden op 16 november 1976 een brief aan de voorzitter van de Afdeling voor Geschillen van Bestuur van de Raad van State betreffende de diverse beroepschriften, binnengekomen naar

aanleiding van het bestemmingsplan De Leyen 1974. In die brief werd geadviseerd het beroepschrift van de Werkgroep De Leyen ongegrond te verklaren. Hetzelfde gold voor het bezwaarschrift van de Werkgroep Milieubeheer Maartensdijk. Ook de bezwaren

van de Stichting Stichtse Milieufederatie werden door Gedeputeerde Staten grotendeels weerlegd, evenals diverse andere bezwaarschriften, die volgens de gedeputeerden geen noemenswaardige nieuwe inzichten bevatten. Opgemerkt werd dat gedeputeerden een zorgvuldige afweging hadden gemaakt

tussen enerzijds de woningbehoefte en anderzijds de landschappelijke waarde van het gebied de Leyen, die zou worden aangetast. Vooral het woningtekort in de gesubsidieerde sectoren had zwaar gewogen. Bovendien, zo haalde men aan, werd er op dat moment door de gemeente De Bilt

een strikt huisvestingsbeleid gevoerd, dat er op neerkwam dat in hoofdzaak aan economisch gebonden woonruimte beschikbaar werd gesteld. Gedeputeerde Staten verzochten de Raad van State te bevorderen de ingestelde beroepen betreffende het bestemmingsplan De

*J.J.P. Oudkwartier. Appartementen voor alleenstaanden en onvolledige gezinnen.
(Foto Hans Haan 2006)*

Leyen 1974 voor een deel niet-ontvankelijk te verklaren. Bovendien werd aangeraden de overige bezwaren ongegrond te verklaren. Er volgde een openbare behandeling op initiatief van de Raad van State. Burgemeester mr. A. baron van Harinxma thoe Slooten (inmiddels opvolger van burgemeester Goldberg) werd door de gemeenteraad gemachtigd om tijdens die openbare behandeling op te treden. De behandeling vond plaats in Den Haag op 15 januari 1979. Er werd door het gemeentebestuur van De Bilt een pleitnota opgesteld, waarin werd gesteld dat men kon instemmen met de overwegingen van Gedeputeerde Staten van Utrecht, zoals die vervat waren in hun brief van 16 november 1976. Ook werd verwezen naar de aan Gedeputeerde Staten gerichte brief van het college van B. en W. van 18 maart 1976, waarin was gereageerd op de diverse beroepschriften.

*Perenlaan. Premiekoopwoningen.
(Foto Hans Haan 2006)*

Men bracht in de pleitnota bovendien nog extra punten onder de aandacht. Men zette uiteen dat volgens de gemeentelijke statistiek het aantal woningzoekenden per 1 november 1978, 1217 bedroeg. Van die 1217 werden 375 ingeschrevenen gerekend tot de doorstromers. Er was op basis van die gegevens nog behoefte

aan 842 nieuwe woningen.

„Teneinde aan de verlangens van een deel van deze woningzoekenden tegemoet te komen zijn in het plangebied momenteel 24 bejaardenwoningen in aanbouw en zijn er plannen in voorbereiding

voor de realisering van 19 atelierwoningen, circa 100 premie-koopwoningen en 110 appartementen voor alleenstaanden en onvolledige gezinnen. Aan iedere uitwerking van het plan gaat een onderzoek naar de behoefte vooraf, terwijl ernaar wordt gestreefd de doorstroming zoveel mogelijk te bevorderen.

Bij eerdere woningbouwprojecten in de Leyen zijn wij in het bevorderen van de doorstroming goed geslaagd. Een en ander moge u blijken uit de overzichten van de doorstromingsresultaten die zijn bereikt met de bouw van 165 premiekoopwoningen en 69 huurwoningen aldaar. ... Het zal u duidelijk zijn dat, om in het nijpende tekort aan nieuwbouwwoningen in de gesubsidieerde sector (woningwet- en premiebouw) te voorzien, realisering van het bestemmingsplan De Leyen 1974 onontbeerlijk is."

Er waren bij de pleitnota diverse bijlagen gevoegd, betreffende het aantal woningzoekenden, de urgentie, de onderverdeling in gezinssamenstelling, doorstromingrendement, de te hanteren normen bij de inschrijving als woningzoekende etc. Volgens het gemeentebestuur van De Bilt was er voldoende reden om het onderhavige bestemmingsplan goed te keuren, zodat men aan de dringende woningbehoefte kon voldoen.

Niet alleen de gemeente had voor 15 januari 1979 een pleitnota opgesteld, ook de Werkgroep de Leyen bracht een pleitnota ter tafel, waarin zij wederom duidelijk maakte geen bezwaar te hebben tegen bebouwing van het gebied Jan Steenlaan/de Leyen. Hun

bezwaren golden de vrije sectorbouw in het plan Jan Steenlaan en de aantasting van het natuurgebied de Leyen. De werkgroep pleitte voor een totaalbestemmingsplan Jan Steenlaan/de Leyen, waardoor...."het ecologische, natuurwetenschappelijk en recreatief belangrijke bos- en weidegebied de Leyen" behouden zou worden.

De secretaris van de Raad van State berichtte de gemeenteraad van De Bilt per brief van 10 april 1979, dat het aan H.M. de Koningin gerichte advies van de Afdeling voor Geschillen van Bestuur op 9 april 1979 was verzonden naar de Minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening.

Op 30 juni 1979 werd het Koninklijk besluit betreffende het bestemmingsplan De Leyen 1974 ondertekend. De minister zond het 32 bladzijden lange besluit, gevoegd bij zijn brief van 20 juli 1979, vervolgens aan het college van B. en W. van De Bilt. In het Koninklijk Besluit werden de ingediende beroepen tegen het bestemmingsplan De Leyen 1974 ongegrond c.q. niet-ontvankelijk verklaard. Er was dus eindelijk een officieel bestemmingsplan! De hele procedure had meer dan vijf jaar geduurd, jaren waarin al veel gebouwd was in de Leyen.

Op 26 september 1979 verscheen er een advertentie in onder andere de Biltse en Bilthovense Courant en het Utrechts Nieuwsblad waarin de inhoud van het Koninklijk Besluit bekend werd gemaakt.

Bovendien werd vermeld dat zowel het

bestemmingsplan als het Koninklijk Besluit op de gemeentesecretarie ter inzage lagen.

Ook in de Nederlandse Staatscourant van 27 september 1979 werd het Koninklijk Besluit betreffend het bestemmingsplan De Leyen 1974 gepubliceerd. Naar

aanleiding van die publicatie verzocht ir. M. von Bartheld het college van B. en W. van De Bilt namens de Rijks Planologische Dienst en de Inspectie van de Ruimtelijke Ordening in Utrecht en Noord-Holland per brief van 1 oktober 1979 om toezending van bedoeld bestemmingsplan (met plantekeningen). Uit een aantekening,

gemaakt op die binnengekomen brief, blijkt dat bedoelde bescheiden, na aanpassing van het bestemmingsplan zoals bedoeld in het Koninklijk Besluit, toegezonden zouden worden.

Er kon dus wel verder worden gebouwd in de Leyen, maar uiteraard alles na verkregen toestemming van de desbetreffende instanties. Betreffende de verdere ontwikkeling zal ik u in een volgende aflevering meer vertellen.

*Bongerdlaan. Premiekoopwoningen.
(Foto Hans Haan 2006)*

Bronnen:

- dossier 1.777.811.21, invoernummer 136, Bestemmingsplan De Leyen 1974-II, betreffende vaststelling bij raadsbesluit dd. 27 juni 1974; goedkeuring Gedeputeerde Staten en beroep Kroon, 1974-1979.
- diverse stukken, afkomstig uit het dossier van de werkgroep De Leyen.